

İŞ YARGILAMASINDAN ZORUNLU ARABULUCULUK

*25.10.2017 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanan
“İş Mahkemeleri Kanun” ile iş yargılamasında
zorunlu arabuluculuk getirilmiştir.*

BİRLEŞİK METAL-İŞ

DAVA AÇMADAN ÖNCE ARABULUCUYA GİTMEK ZORUNLU

01.01.2018 tarihinden itibaren İş Mahkemeleri Yasası'nın 3. maddesi ile işçiler arabulucuya gitmeden, alacak veya işe iade davası açamayacaklar, açmaları halinde ise dava şartı yokluğundan davaları reddedilecektir.

Dolayısıyla alacak veya işe iade davası açmadan önce işçi zorunlu olarak arabulucuya gidecek şayet arabuluculuk süreci anlaşma ile sonuçlanmaz ise ancak o zaman yargıya başvurma hakkını kullanabilecektir.

Arabulucuya başvurmadan dava açılması halinde, davanın reddedilmesi nedeniyle işçiler bu dosyalarda dava masrafları ve karşı tarafa vekalet ücreti ödemek durumunda kalacak ve yeni dava için tekrar dava masraflarını yatıracaklar.

Arabulucunun bir karar vermesi halinde, işçiler aynı konuda bir daha dava açma hakkına sahip olamayacak ve arabulucunun kararı sadece teknik olarak icra kabiliyeti olup olmadığı yönünden denetlenip temyiz edilebilecek.

İşçilerin işveren ile eşit imkanlara sahip olmadıkları göz önüne alındığında alacak miktarını tam olarak bilmeyen bir işçi arabuluculuk sürecinde pazarlık masasına oturtulacaktır. Kanunen kendisine ödenmesi gereken alacakları için pazarlık yapılacak ve alacağının altında bir rakamda uzlaştırılmaya çalışılacaktır.

Örnek vermek gerekirse Kıdem ve ihbar tazminatı 50.000 TL. olan işçi masaya oturtularak, davaların uzun sürmesi, dava sonucunda tahsilat yapılamaması gibi tehditler altında alacağının yarısına razı edilebilir. Tazminatsız işten çıkarılan ve son aylarının ücreti de ödenmeyen bir işçi ise "açlık" tehdidi ile daha da az bir miktara anlaşmak durumunda kalabilir.

SGK bildiri yapılmamış kayıt dışı çalıştırılan işçinin arabulucu sürecinde tarafları neye nasıl anlaşılacağı ise bir muamma. Veya sigorta primi gerçek ücreti üzerinden ödenmeyen işçi için ise işverenin pazarlığı gerçek ücretinden değil de resmi ücretinde yapacağı aşikardır. Bu durumda gerçek ücreti üzerinden alacağı 50.000 TL., resmiyette gösterilen ücreti üzerinden ise alacağı 30.000 TL olan işçi ile arabuluculuk sürecinde işverenin 30.000 TL'yi dikkate alarak masaya oturacağı kesindir.

Asıl işveren-alt işveren ilişkisinin varlığı halinde her iki işverenin görüşmeye katılması ve anlaşmayı kabul etmesi gerekecektir. Aksi takdirde anlaşma sağlanamayacaktır. Uygulamada çoğu zaman asıl işverenler iş ilişkisini kabul etmediklerinden arabulucu aşamasında anlaşmaya yanaşmayacaklardır.

Dolayısıyla zorunlu arabuluculuk ifade edildiğinin aksine hak arama özgürlüğünün engeller niteliktedir. Bununla işçilerin yargı yoluna başvurmaları engelleneceği gibi haklarının çok altında anlaşmalara razı edilerek hak kaybı yaşamalarına neden olacaktır.

Kanunda sadece iş kazası ve meslek hastalıkları davaları ile bunlarla ilgili rücu davalarında arabuluculuk zorunlu tutulmamıştır.

Yasal değişikliğe göre işten çıkarılan işçi işe iade davası açmadan önce fesih bildirimini yapıldığı tarihten itibaren bir ay içinde işe iade talebiyle, arabulucuya başvurmak zorundadır. Arabuluculuk faaliyeti sonunda anlaşmaya varılamaması hâlinde, son tutanağın düzenlendiği tarihten itibaren, iki hafta içinde iş mahkemesinde dava açılabilir.

ARABULUCU NASIL SEÇİLECEK?

Taraflar aralarında anlaşıp bir arabulucu seçecekler ve bu arabulucuyu, arabuluculuk bürosuna bildirecekler, anlaşmazlarsa arabuluculuk büroları arabulucu tayin edecektir. Belirlenen arabulucunun tarafları uzlaştıramaması halinde işçi dava açma hakkını kullanacaktır. Atanan veya belirlenen arabulucunun taraflara bildirdiği toplantıya geçerli mazereti olmaksızın gelmeyen taraf yargılama giderinin tamamından sorumlu olacaktır.

Arabuluculuk süreci üç hafta olarak belirlenmiştir. Arabuluculuk süreci zamanasını ve hakedüşürücü sürelerde dikkate alınmaz yani süreler bu aşamada durur. Karşı taraf arabuluculuk bürosunun yetkisine itiraz ederse yani bu büro değil başka büro yetkili derse bu durumda dosya sulh hukuk mahkemesine gönderilecek ve yetkili büro belirlenecektir. İşverenler yetkili büro atama yapsa dahi itiraz hakkına sahip olacaklarından süreci uzatmak için haksız itirazlarda bulunma hakkına sahip olacaklardır.

ARABULUCU NASIL ÇALIŞACAK?

Arabulucu, yapılan başvuruyu görevlendirildiği tarihten itibaren üç hafta içinde sonuçlandırır. Ancak zorunlu hâllerde arabulucu tarafından en fazla bir hafta uzatılabilir.

Görevlendirilen arabulucu tarafların bir araya geleceği ilk toplantı gününü belirler ve taraflara iletir. Ancak taraflara ulaşamaz ise görevi son bulur.

Arabulucu, taraflara ulaşamaması, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması yahut yapılan görüşmeler sonucunda anlaşmaya varılması veya varılamaması hâllerinde arabuluculuk faaliyetini sona erdirir ve son tutanağı düzenleyerek durumu derhâl arabuluculuk bürosuna bildirir.

Taraflardan birinin geçerli bir mazeret göstermeksizin ilk toplantıya katılmaması sebebiyle arabuluculuk faaliyetinin sona ermesi durumunda toplantıya katılmayan taraf, son tutanakta belirtilir ve bu taraf davada kısmen veya tamamen haklı çıksa bile yargılama giderinin tamamından sorumlu tutulur.

ARABULUCU ÜCRETİNİ KİM ÖDEYECEK?

Arabulucunun ücretini taraflar eşit karşılayacaklardır. 2017 yılı Arabuluculuk Ücret Tarifesi'ne göre işçi - işveren uyuşmazlıklarında, arabulucunun saat ücreti (ilk üç saat için) 120 TL. 'dir.

Anlaşma olması halinde alacağın ilk 30.000 TL.'sinin %6'sı, sonraki 40.000 TL.'sinin %5'i şeklinde kademeli olarak belirlenmiştir arabuluculuk ücreti.

İşe iade talebiyle yapılan görüşmelerde tarafların anlaşmaları durumunda, arabulucuya ödenecek ücretin belirlenmesinde işçiye işe başlatılmaması hâlinde ödenecek tazminat miktarı ile çalıştırılmadığı süre için ödenecek ücret ve diğer haklarının toplamı üzerinden tarifedeki yüzde hesabı uygulanacaktır.

Bu durumda 25.000 TL.'ye anlaşmak zorunda kalır ise işçi, 750 TL. arabuluculuk ücreti ödeyecektir. Bu miktar 25.000 TL. taleple dava açması halinde ödeyeceği miktarla hemen hemen aynıdır.

Arabuluculuk faaliyeti sonunda taraflara ulaşılabilmesi, taraflar katılmadığı için görüşme yapılamaması veya iki saatten az süren görüşmeler sonunda tarafların anlaşmalarını hâllerinde, iki saatlik ücret tutarı Adalet Bakanlığı tarafından ödenecektir.

İşçilerin hakları 'zorunlu arabuluculuk' ile budanacak

lacaktır" uyarısında bulundu.

İş Kanunu'nun ve iş hukuku mevzuatının emredici kurallarının hiçe sayılarak; güçlüden, işverenlerden yana bir hukukun önünün açılmış olduğuna işaret edilen açıklamada, "Mahkeme kapılarında sürünmektense hızlı ve ucuz bir şekilde alacağına kavuşmanın bir yolu" olarak süslenen zorunlu arabuluculuk düzenlemesi ile "hak" kavramı adım adım ortadan kaldırıldı, işçi sınıfı bireysel hakları bakımından da işverenlerin insafına terk edildi.

DISK Birleşik Metal-İş Sendikası olarak, yasaya karşı her türlü itirazımızı dile getirdik ve mücadeleimizi yürüttük. Bugünden sonra işçiler açısından hak kaybına neden olan yasanın takipçisi olacağız" denildi.

İşçilerin haklarını kazanmalarında engel teşkil edecek zorunlu arabuluculuk uygulaması önceki gün Resmi Gazete'de yayımlanarak yasalaştı. Karara tepki gösteren DISK'e bağlı Birleşik Metal-İş Sendikası, "Gönüllülük ve eşitlik ilkelerine dayanan arabuluculuk müessesenin zorunlu hale getirilmesiyle, ekonomik ve hukuki hakları öğrenmede eşit oldukları işverenlerin karşısında işçiler, kanunen kendilerine ödenmesi gereken tazminat ve atacakları için pazarlık masasına oturtulacak ve alacağının altında bir rakamda uzlaştırılmaya çalışı-

YENİ YASA HAK KAYBI GETİRİYOR

BİRLEŞİK Metal-İş Sendikası, Meclis'te kabul edilen yeni iş yasanının, 'işe iade davalarında hak kaybına neden olacağı' uyarısında bulundu.

Birleşik Metal-İş Sendikası'ndan yapılan açıklamada, 25 Ekim tarihinde Resmi Gazete'de yayınlanan, 4 Ocak 2018 tarihinden itibaren yürürlüğe girecek olan İş Mahkemeleri Kanun Tasarısı, işçi haklarına bir saldırı olarak yorumlandı. Birleşik Metal-İş Sendikası'ndan yapılan

açıklamada, yasanın yürürlüğü girmesiyle birlikte işçilerin; kıdem ve ihbar tazminatı, fazla mesai ücreti, yıllık ücretli izin alacağı, sendikal tazminat

davası, işe iade davası açmadan önce bir arabulucuya başvurmak zorunda kalacaklarına dikkat çekildi. Aksi

takdirde ise davalarını reddedileceğini ve arabulucunun aldığı karar konusunda bir daha dava açma hakkına sahip olamayacakları uyarısında bulunuldu.

